

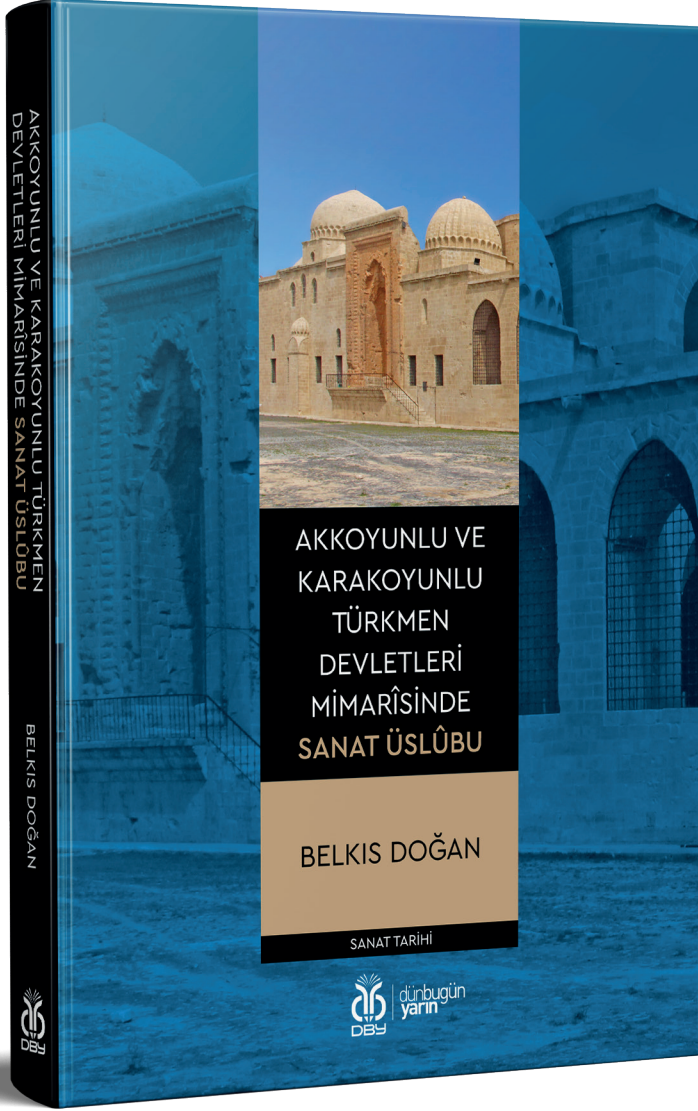
AKKOYUNLU VE
KARAKOYUNLU
TÜRKMEN
DEVLETLERİ
MİMARÎSİNDE
SANAT ÜSLÛBU

BELKIS DOĞAN

SANAT TARİHİ

dünbugün
yarın

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

© 2023, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 302
Sanat Tarihi: 1

ISBN 978-625-6432-13-0
Sertifika No: 52315

Baskı Tarihi: İstanbul, 2023

Yazar:
Belkıs Doğan

Yayın Yönetmeni:
İrfan Güngörür

Editör:
Abdülhamit Tüfekçioğlu

Kapak/Mizanpaj:
DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. A.Ş.
(Sertifika No: 46519)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Akkoyunlu ve Karakoyunlu Türkmen Devletleri Mimarisinde Sanat Üslubu

/ Belkıs Doğan (Arş. Gör. Dr.) ___ Editör: Abdülhamit Tüfekçioğlu (Prof. Dr.)

İstanbul: DBY Yayınları, 2023.

245 s. ; 15 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 302) ___ Dizin var

ISBN 978-625-6432-13-0

1- Tarih 2- Sanat Tarihi 3- Türkmen Devletleri 4- Mimarî 5- Sanat

Bu kitap 26.01.2017 tarihinde Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı'nda, Prof. Dr. Aziz Doğanay danışmanlığında tamamlanan "Akkoyunlu ve Karakoyunlu Türkmen Devletlerinde Mimarî ve Sanat Üslubu" başlıklı yüksek lisans tezinin tekrar gözden geçirilmesiyle hazırlanmıştır.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu - Fatih / İstanbul
Tel.: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

İçindekiler

Kısaltmalar.....	8
Takdim	9
Önsöz	11
Giriş.....	13

BİRİNCİ BÖLÜM

AKKOYUNLU-KARAKOYUNLU TÜRKMEN DEVLETLERİ TARİHİ VE YAYILDĞI COĞRAFYA

A. Akkoyunlu ve Karakoyunlu İsimlendirmesi	21
B. Akkoyunlu Türkmen Devleti Tarihi ve Yayıldığı Coğrafya (1340 – 1514)	23
C. Karakoyunlu Türkmen Devleti Tarihi ve Yayıldığı Coğrafya (1351 – 1469)	28

İKİNCİ BÖLÜM

AKKOYUNLU VE KARAKOYUNLU TÜRKMEN DEVLETLERİNDE SANAT

A. İlme ve Sanata Destek Veren Hükümdarlar	33
B. Sanat Alanında Etkileşimde Bulunulan Devletler	38
C. Dönemin Bilinen Sanatkârları	43

D. İcra Edilen Sanatlar	49
1. Kitap Sanatları	49
a. Minyatür Resim	49
b. Tezhip	56
2. Mimari	60

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
AKKOYUNLU VE KARAKOYUNLU MİMARİSİNDE
BEZEME

A. Akkoyunlu Mimarîsinde Bezeme	71
1. Camiler	71
a. Diyarbakır Safâ (Parlı/İparî) Camii	71
b. Diyarbakır Nebî (Peygamber) Camii	81
c. Diyarbakır Lala (Lâle) Bey Camii	85
d. Diyarbakır Kasım Padişah (Şeyh Matar, Şeyh Mutahhar, Dört Ayaklı Minare) Camii	88
e. Urfa Hasan Padişah Camii	92
2. Medreseler	95
a. Mardin Sultan Kasım (Kasimiye) Medresesi	95
3. Mezar Yapıları	101
a. Hasankeyf Zeynel Bey Kümbeti	101
b. Ahlat Emir Bayındır Kümbeti	106
B. Karakoyunlu Mimarîsinde Bezeme	109
1. Camiler	109
a. Tebriz Gök Mescid	109
2. Mezar Yapıları	118
a. Bitlis – Ahlat Anonim Kümbet II	118
b. Bitlis – Ahlat Keşiş Kümbeti	119
c. Bitlis – Ahlat Erzen Hatun Kümbeti	121
d. Van - Erciş – Zortul (Kara Yusuf – Anonim – Karamelik - Erciş) Kümbeti	125
e. Van - Erciş – Kadem Paşa Hatun Kümbeti	129

Değerlendirme	131
A. Bezemelerin Kullanıldığı Yerler	131
B. Bezemede Kullanılan Malzeme ve Teknik	132
C. Bezemelerde Kullanılan Motif ve Kompozisyonlar	134
1. Hat	135
2. Geometri	137
3. Rûmî Üslûbu	137
4. Hatâyî Üslûbu	138
5. Hayvan Üslûbu	139
6. Remzî Motifler	140
7. Mimari Şekiller	140
8. Bulut Motifi	140
D. Eserlerin Üslûp Açısından Karşılaştırılması ve Değerlendirilmesi	142
Sonuç	147
Fotoğraflar	151
Çizimler	219
Planlar	225
Kaynakça	231
Dizin	243

Takdim

Bir devrin sanat ve üslûbunu tanımak için o devrin inanç ve kültürü ile birlikte sanat hamilerini, sanatkârlarını ve bu sanatkârların yaşadıkları sanat muhitleri ile olan ilişkilerini iyi kavramak gerekir. Akkoyunlu ve Karakoyunlular, geçmişte hemen her çağda siyasî çalkantılara sahne olan Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve günümüzdeki İran coğrafyasında hüküm sürmüştür. Birbirleriyle çağdaş ve komşu olan bu iki Türkmen devleti böyle bir coğrafyada tarihten günümüze aralarında rekabet olan Fars ve Anadolu Türk kültürü arasında hem siyasî hem de kültürel bir köprü görevi üstlenmiştir. Elinizde bulunan bu kitap, tarihin kaygan ve geçişgen sahnesinde yer alan her iki kültürün harmanlandığı Akkoyunlu ve Karakoyunlu Türkmen devletlerinin mimarî ve sanat üslûbunu araştırmak üzere, danışmanlığımız altında hazırlanmış bir yüksek lisans tezi çalışmasının olgunlaştırılmış şeklidir.

Bu çalışmada, sanat tarihi açısından üzerinde yeterince durulmayan, bu iki önemli Türkmen devletinden günümüze ulaşabilmiş eserler mimarî ve tezeyinat yönüyle etraflıca incelenmiştir. Bu cihetiyle İslâm coğrafyasının Herat, Şiraz, Tebriz ve İstanbul gibi önemli sanat merkezlerinin etkileşimine vesile olan Akkoyunlu ve Karakoyunlular, kitap sanatlarında ortaya koydukları engin birikimi mimarî yoluyla da günümüze yansıtmışlardır.

Yayınlarda, XIV.-XV. yüzyılın kültürel ortamına katkı sağlayan yazmaların “Türkmen Üslûbu” olarak isimlendirilmiş olması, bir üslup ta-

nımlama sorununu da beraberinde getirmiştir. Bu çalışmada “Türkmen Üslûbu” kavramının kökeni, amacı ve yöntemi yanında Akkoyunlu ve Karakoyunlu devletlerinin mimarîdeki üslûp gelişimleri de değerlendirilmiştir. Çalışmanın yapıldığı dönemde Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde, devletimize karşı girilen terör olayları ve hendek hadiselerinin yaşanıyor olması, araştırmayı belirli noktalarda bir süre zora sokmuş olsa da, geçen zaman içinde eksikler tamamlanarak bazı görseller ve çizimler güncellenip çalışmaya ilave edilmiştir. Netice itibariyle bu çalışma, İslâm sanatları tarihi alanında yeterince üzerinde durulmayan bir döneme dikkat çekmesi bakımından anlamlı bir adım olmuştur. Saklı kalan bir sahaya ışık tutan faydalı bir eser olduğu düşüncesiyle okuyucusuna zevkli bir tecrübe yaşatacağı ümidiyle bu çalışmanın yazarına, bu vadede daha nice başarılı eserler üretmesini temenni ediyorum.

Prof. Dr. Aziz Doğanay

Önsöz

Türk-İslâm Sanatları, medeniyetimizin teşekkülüne katkı sağlayan en önemli unsurlardan biridir. İslâm düşünce sistemi, mimarî ve geleneksel sanatlarımız vasıtasıyla somut bir kimliğe bürünerek yüzyıllar boyunca ulaştığı topraklarda varlığını kalıcı hale getirmiştir.

Akkoyunlu ve Karakoyunlu Devletleri de bu büyük birikimin Anadolu topraklarına taşınması ve yerel unsurlarla harmanlanmasında kilit rol oynayan devletler arasında yer almaktadır. Zira söz konusu devletler, topraklarının bir kısmı günümüz İran coğrafyasında bir kısmı Anadolu’da bulunduğundan, her iki kültürün doğrudan ve eş zamanlı olarak etkileşimini sağlamıştır. Bu kitapta Akkoyunlu ve Karakoyunlu Devletlerinin mimarî ve sanat üslûbu incelenerek, sanat tarihimizde önemli, ancak yeterli düzeyde üzerinde durulmayan bir döneme katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Bu vesileyle Türk – İslâm Sanatları Tarihi alanında ilk kitabım olan *Akkoyunlu ve Karakoyunlu Türkmen Devletleri Mimarîsinde Sanat Üslûbu* başlıklı çalışmamın konu seçiminden itibaren her aşamasında bilimsel desteğini esirgemeyen, doğru bir çalışma yöntemi izlememi sağlayan değerli hocam Prof. Dr. Aziz Doğanay’a, gerekli yayınların temini, bilgi paylaşımı ve görsel materyal desteği hususunda oldukça cömert davranan hocam Doç. Dr. Kemal Özkurt’a, fikirlerinden çokça istifade ettiğim ve eserin son okumasını yapan kıymetli hocam Prof. Dr. Abdülhamit

Tüfekçioğlu'na, çalışma açısından önem arz eden Erciş-Zortul Kümbet çizimlerini güncelleyen Merve Akyüz'e, inceleme gezilerimde karşılaşılması muhtemel zorluklara rağmen bana eşlik eden Betül Eser'e, teknik düzenlemelerde desteğini aldığım Sümeyye Eroğlu'na, çalışmalarım boyunca desteklerini daima yanı başımda hissettiğim ailem ve canım kızım Neslişah'a içten teşekkürlerimi sunarım.

Belkıs Doğan
Üsküdar, 2023

Kaynakça

- AKA, İsmail, “Selçuklu Sonrası Orta Doğu’da Türk Varlığı - Karakoyunlular”, *Genel Türk Tarihi*, ed. Hasan Celal Güzel–Ali Birinci, Ankara: Yeni Türkiye Yay., 2002, c. IV, s. 315 – 350.
- AKA, İsmail, *İran’da Türkmen Hakimiyeti (Karakoyunlular Devri)*, Ankara: TTK Yay., 2001.
- AKİMUSHKİN O.F. ve A.A. Ivanov, “The Art of Illumination”, *The Arts of the Book in Central Asia 14th – 16th Centuries*, ed. B. Gray, London: Serinda Publications, 1979, s. 35 – 58.
- ALKAN, Esra, “Tezhip Sanatında Türkmen Dönemi”, Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü – Geleneksel Türk Sanatları (Tezhip) Ana Sanat Dalı, 2014.
- ALPER, Berrin, “Mercek Altında Bir Yapı: Sultan Kasım Medresesi”, *Taşın Belleği Mardin*, ed. Filiz Özdem, İstanbul: Yapı Kredi Yay., 2005, s. 241 – 264.
- ALTUN, Ara, “Gökmescid”, *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1996, c. XIV, s. 142 – 143.
- ALTUN, Ara, “Mardin’de Türk Devri Anıtsal Mimarisine Genel Bakış”, *Taşın Belleği Mardin*, ed. Filiz Özdem, İstanbul: Yapı Kredi Yay., 2005, s. 149 – 175.
- ALTUN, Ara, *Anadolu’da Artuklu Devri Türk Mimarîsini’nin Gelişmesi*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay., 1978.
- ALTUN, Ara, *Mardin’de Türk Devri Mimarîsini*, İstanbul: Mardin Valiliği Yay., 2011.
- ARAYANCAN, Ayşe Atıcı, “Akkoyunlu ve Karakoyunlularda Edebiyat ve Sanat”, *Zeitschrift für die Welt der Türken* 1, (2009): 239 – 250.
- ARIK, M. Oluş, *Hasankeyf Üç Dünyanın Buluştuğu Kent*, İstanbul: İş Bankası Kültür Yay., 2003.

- ARSLAN, Celil, “Ahlat Yapılarının Mimari Süslemesi”, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.
- ARSLAN, Celil, “Bitlis/Ahlat’taki Türk Devri Yapıları”, *Türkler*, ed. Hasan Celal Güzel, Ankara: Yeni Türkiye Yay., 2002, c. VIII, s. 83 – 99.
- ARSLAN, Hüseyin, *16. yy. Osmanlı Toplumunda Yönetim, Nüfus, İskan, Göç ve Sürgün*, İstanbul: Kaknüs Yay., 2001.
- ASLANAPA Oktay, *Türk Sanatı I-II*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay., 1990.
- ASLANAPA, Oktay, “1970 Temmuz Van Ulu Camii Kazısı”, *Sanat Tarihi Yıllığı 4*, (1971): 1 – 15.
- ASLANAPA, Oktay, “Doğu Anadolu’da Karakoyunlu Kümbetleri”, *Yıllık Araştırmaları Dergisi 1*, (1957): 105 – 107.
- ASLANAPA, Oktay, *Kırım ve Kuzey Azerbaycan’da Türk Eserleri*, İstanbul: Baha Matbaası, 1979.
- ASLANAPA, Oktay, *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı (14. Yüzyıl)*, İstanbul: MEB Yay., 1977.
- AŞICI, Seher, *Fatih Devri Tezhip Üslûbu*, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sanatta Yeterlik, 2007.
- ATALAN, Özlem, “Artuklu Mimarisi’nin Anıtsal Mimarîsinin Korunması Üzerine Model Yaklaşımı: Kasımiye Medresesi Örneği”, *I. Uluslararası Artuklu Sempozyumu Bildirileri 25-26-27 Ekim 2007 Mardin*, Mardin: Mardin Valiliği Kültür Yay., 2008, c. II, s. 305 – 314.
- ATILGAN, Sevay Okay, “Karakoyunlular’da Sanat Koruyuculuğu ve Şehzade Pir Budak Bahadır Han”, *VII. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu 7-8-9 Nisan İstanbul*, İstanbul: MSGSÜ Matbaası, 2006, s. 23 – 29.
- ATILGAN, Sevay Okay, “Kitap Sanatları Açısından Karakoyunlu Türkmen Üslubu: Kökeni, Gelişimi, Dağılım Alanları, Karakteristik Özellikleri ve Sorunları Üzerine Bir Etüt”, *İpek Yolu – Konya Kitabı X (Özel Sayı)*, ed. Haşim Karpuz – Osman Eravşar, 2007, s. 99 – 118.
- ATILGAN, Sevay Okay, “15. Yüzyıl Karakoyunlu Türkmen Minyatürleri”, Doktora Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2000.
- ATILGAN, Sevay Okay, “XV. Yüzyılda İran ve Çevresinde Gelişen Minyatür Üslupları ve Sorunları Üzerine Bir Etüt”, s. 347 – 364, erişim tarihi 12.02.201, <http://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/ATILGAN-OKAY-Sevay-XV.-YÜZYILDA-İRAN-VE-ÇEVRESİNDE-GELİŞEN-MİNYATÜR-ÜSLUPLARI-VE-SORUNLARI-ÜZERİNE-BİR-ETÜT.pdf>.
- AYTEKİN, Osman, “2011 Van Depreminin Yöresindeki Kültür Varlıklarına Olan Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme”, *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi 1/1*, (2012): 1081 – 1090, erişim tarihi 10.06.2016, <http://www.yasambilimleridergisi.com/makale/pdf/1356293136.pdf>.
- AYVERDİ, Ekrem Hakkı, *Osmanlı Mimarîsinde Fatih Devri (1451 – 1481) III*, İstanbul: Baha Matbaası, 1973.
- AZİZOVA Anar, “Berde Türbesi ve Orta Çağ Türbe Mimarîsinin Kura-Aras Havzası ile Yakın Çevreden Benzerleri Üzerine”, *II. Uluslararası Aras Havzası Sempozyumu*, Erzurum: İğdır Valiliği Yay., 2012.
- BARIŞTA, H. Örcün, “Mardin Zinciriyi ve Kasımiye Medreselerinin Taş Süslemelerinde Gözlenen Benzerlikler”, *I. Uluslararası Artuklu Sempozyumu Bildirileri 25-26-27 Ekim 2007 Mardin*, Mardin: Mardin Valiliği Kültür Yay., 2008, c.II, s. 231 – 252.
- BARKAN, Ömer Lütfi, “Osmanlı İmparatorluğunda Kolonizatör Türk Dervişleri”, erişim tarihi 15.04.2016, <http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/barkan.pdf>.
- BAŞ, Gülsen, “Diyarbakır’daki İslam Mimarîsinde Süsleme”, Doktora Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- BAŞ, Gülsen, *Diyarbakır’daki İslam Dönemi Mimari Yapılarında Süsleme*, Ankara: TTK Yay., 2013.
- BATES, Ülkü Ü., “Moğol İstilasının Türk Mimarîsinde Etkisi”, çev. İsmail Hacımehmetoğlu, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 23*, (2014): 141 – 154.
- BAYAT, Ali Haydar, “Birgi Ulu Camii Minberi”, *Vakıflar Dergisi 22*, (1991): 133-150.
- BEYGU, Abdürrahim Şerif, *Ahlat Kitabeleri*, İstanbul: Hamit Matbaası, 1931.
- BEYSANOĞLU, Şevket, *Anıtları ve Kitabeleriyle Diyarbakır Tarihi: Akkoyunlu’dan Cumhuriyete Kadar*, Ankara: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, 1996, c. I – II.
- BİLGİLİ, Ali Sinan, “Tebriz”, *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2011, c. XL, s. 219 – 222.
- BİLGİN, Orhan, “Yazma”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2013, c. XLIII, s. 369 – 373.
- BİROL, İnci Ayan, “Tezhip”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2012, c. XLI, s. 61 – 62.
- BİROL, İnci ve Çiçek Derman, *Türk Tezvinî Sanatlarında Motifler*, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı, 2008.
- BOYDAK, Fatma Şeyma Boydak, “Bulut Motifinin Köken İtibariyle Ejderle Bağlantısı Üzerine”, *VIII. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi ve Folkloru Kongresi, Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi, 2017*, s. 1-8.
- BROUG, Eric, *İslam Sanatında Geometrik Desenler*, çev. Yasemin Darbaz Karaca, İstanbul: Klasik Yay., 2012.
- BÜLBÜL, Süleyman, *Van Gölü Havzası Türbe ve Kümbetlerinde Mimari Süsleme*, Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 1995.

- CANTAY, Gönül, “Akkoyunlu Camii Mimarîsinin Osmanlı Camii Mimarîsinde Etkileri”, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Diyarbakır*, ed. Bahaeddin Yediyıldız – Kerstin Tomenendal, Ankara: Diyarbakır Valiliği Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü, 2008, c. II, s. 465 – 483.
- CENGİZ, Gülay, “Birgi Ulu Camii Mimari ve Tezyinat Analizi”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
- ÇAĞMAN, Filiz ve Zeren Tanındı, *Topkapı Sarayı Müzesi İslam Sanatları Minyatürleri*, İstanbul: Tercüman Sanat ve Kültür Yayınları, 1979.
- ÇALIŞ, Ercan “Ahlat Selçuklu Meydan Mezarlığında Bulunan Babacan bin Toman İmzalı Bir Mezar Taşı”, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2019) 18: 177-192.
- ÇAY, Abdulhaluk, *Anadolu'da Türk Damgası*, Ankara: Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü, 1983.
- ÇETİNTÜRK, Nihal, “Ahlat'ta Erzen Hatun Kümbeti”, *9. Milletlerarası Türk Sanatları Kongresi*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1995, c. I, s. 567 – 576.
- DEMİRİZ, Yıldız, *İslam Sanatında Geometrik Süsleme*, İstanbul: Yorum Sanat, 2000.
- DEMİRİZ, Yıldız, *Osmanlı Mimarîsinde Süsleme (Erken Devir 1300 – 1453)*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay., 1979.
- DERMAN, F. Çiçek, “Tezhip (Tezhip Sanatında Üsluplar ve Sanatkârları)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2012, c. XLI, s. 65 – 68.
- DERMAN, Uğur, “Hat”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1997, c. XVI, s. 427 – 437.
- DEVECİ, Abdurrahman, “Akkoyunlu Türkmen Döneminin Minyatür Çalışmaları”, *Türk Yurdu 324*, (2014): 1 – 12.
- DEVLETŞAH, *Şair Tezkireleri*, çev. Necati Lugal, İstanbul: Pinhan Yay., 2011.
- DIYARBEKİRLİ, Nejat, *Hun Sanatı*, İstanbul: MEB Yay., 1972, erişim tarihi 04.02.2016, https://issuu.com/lalemis/docs/nejat_diyarbakirli_-_hun_sanat_.
- DOĞAN, Nermin Şaman, “Sanat Tarihi Araştırmalarında Anadolu Beylikleri Dönemi”, *I. Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*, Ankara, 25 – 26 Mayıs 2006, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yay., 2006, s. 77 – 86.
- DOĞANAY, Aziz, “Bulut Motifi ve Osmanlı Sanatındaki İlk Örnekleri”, *Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi* (1999) 6: 225-234.
- DOĞANAY, Aziz, “Hatâyî Üslûbu Motifler”, *Hat ve Tezhip Sanatı*, ed. Ali Rıza Özcan, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay., 2009, s. 437 – 449.
- DOĞANAY, Aziz, “Klasik Devir Hanedan Türbelerinde Tezyinat”, *Divan İlmî Araştırmalar 14*, (2003): 165 – 184.
- DOĞANAY, Aziz, “Tezyinat”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2012, c. XLI, s. 79 – 83, erişim tarihi 15.11.2016, <http://www.islamansiklopedisi.info/dia/pdf/c41/c410050.pdf>.
- DOĞANAY, Aziz, *Osmanlı Tezyinatı – Klasik Dönem Hanedan Türbeleri 1522 – 1604*, İstanbul: Klasik Yay., 2009.
- DUDA, Dorothea, *Islamische Handschriften I: Persische Handschriften*, Wien: Österreichische Akademie der Wissenschaften, 1983.
- DURAN, Gülnür, “Tezhip (Tezhip Sanatının Kullanım Alanları)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2012, c. XLI, s. 63 – 65.
- DURMUŞ, Tuğba Işın, “Siyasi Rekabetin Bir Enstrümanı Olarak Ortaçağda Sanat”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi 12*, (2014): 65 – 76.
- EBU BEKR-İ TIHRÂNÎ, *Kitâb-ı Diyarbekriyye*, çev. Mürsel Öztürk, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay., 2001.
- EBU BEKR-İ TIHRÂNÎ, *Kitâb-ı Diyarbekriyye*, nşr. Faruk Sümer – Necati Lugal, Ankara: TTK Yay., 1962.
- EFENDİ, S. Rasim, *Azerbaycan Dekorativ-Tetbîgi Sanatları: Orta Asırlar*, Bakü: Işık, 1976.
- ERDEM, İlhan ve Kazım Paydaş, *Akkoyunlu Devleti Tarihi*, Ankara: Birleşik Kitabevi, 2007.
- ERDEM, İlhan ve Mustafa Uyar, “Karakoyunlular: Tarih Sahnesine Çıkışları ve Kökenleri”, *Genel Türk Tarihi*, ed. Hasan Celal Güzel – Ali Birinci, Ankara: Yeni Türkiye Yay., 2002, c. IV, s. 351 – 364.
- ERŞAHİN, Seyfettin, *Akkoyunlular – Siyasal, Kültürel, Ekonomik ve Sosyal Tarih*, Ankara: Bizim Büro, 2002.
- ERZİ, Adnan Sadık, “Akkoyunlu ve Karakoyunlu Tarihi Hakkında Araştırmalar”, *Bulleten XVIII/70*, (1954): 179 - 221.
- ESİNER ÖZEN, Mine, *Türk Tezhip Sanatı*, İstanbul: Gözen Yayınevi, 2003.
- EVLİYA ÇELEBİ, *Evlîya Çelebi Seyahatnamesi IV*, haz. Seyit Ali Kahraman – Yücel Dağlı, Ankara: Yapı Kredi Yay., 2012.
- EYİCE, Semavi, “Friedrich Sarre”, *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi (DİA)*, c. XXXVI, s. 164 – 166, erişim tarihi 16.06.2016, <http://www.tdvia.org/dia/ayrmetin.php?idno=360165>.
- FAYDA, Mustafa, “Bedir Gazvesi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992, c. V, s. 320 – 327.
- GABRİEL, Albert, *Voyages archeologiques dans la Turquie orientale*, Paris: E. de Boccard, 1940, I. Texte

- GEÇTAN, Emine, *Bulut Motifinin Menşei ve Osmanlı'da İlk Örnekleri*, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- GELİBOLULU MUSTAFA ÂLÎ EFENDİ, *Kitâbü'l-Tarih-i Kühnü'l Ahbar*, haz. Ahmet Uğur, Kayseri: Erciyes Yay., 1997, c.I.
- GOLOMBEK, Lisa ve Donald Wilber, *The Timurid Architecture of Iran and Turan*, New Jersey: Princeton University Press, 1988.
- GRAY, Basil, "The School of Shiraz From 1392 to 1453", *The Arts of the Book in Central Asia 14th – 16th Centuries*, ed. B. Gray, London: Serinda Publications, 1979, s. 121 – 145.
- GÜNDOĞDU, Hamza, "Akkoyunlu Devri Mimarisi", *Yeni Türkiye* 72, (2015): 568 – 577.
- GÜNDOĞDU, Hamza, "Erciş Anonim Kumbetin Süsleme Programı", *I. Van Gölü Havzası Sempozyumu 08-10 Eylül 2004 Van*, Ed. Oktay. Belli, Van: Van Valiliği Güzel Sanatlar Matbaası, 2006, s. 165 – 172.
- GÜNDOĞDU, Hamza, "Van Gölü Çevresinde Kabartmalarıyla Dikkat Çeken Bazı Türk Eserleri", *Van Gölü Çevresi Kültür Varlıkları Sempozyumu Bildirileri 22 – 25 Mayıs Van*, Van: Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Yay., 1996, s. 1 – 14.
- GÜNEŞ, Burhanettin, *Van Gölü Havzası Türk Mimarîsinde Yazı Sanatı*, Van: Yüzcüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Tezi, 2003.
- GÜNEŞ, Burhanettin, "Ahlat Erzen Hatun Kumbeti İnşa Kitabesi", *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi* 13, (2004): 43 – 46.
- HINZ, Walther, "Akkoyunluların Kültür ve Teşkilat Tarihi", *Türkmen Akkoyunlu İmparatorluğu Siyasal, Sosyal ve Kültürel Tarihine İlişkin Makaleler Antolojisi*, haz. Necip Aygün Akkoyunlu, Ankara: Grafiker Yay., 2003, s.315 – 329.
- İDRİS-İ BİTLİSÎ, *Heşt Bihişt*, haz. Mehmet Karakaş – Selim Kaya – Yaşar Baş, Ankara: Bitlis Eğitim ve Tanıtma Vakfı Yayınları, 2008.
- İNAL, Güner, *Türk Minyatür Sanatı*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 1995.
- KARAMAĞARALI, Beyhan *Ahlat Mezar Taşları*, Ankara: Güven Matbaası, 1972.
- KELEŞ, Hamza, "Anadolu'da Akkoyunlu Mimarisi: Tarihi Eserler", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaşî Veli Araştırma Dergisi* 38, (2006): 63 – 80.
- KESKİNER, Cahide, *Türk Motifleri*, İstanbul: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yay., Tarih Yok.
- KILAVUZ, Bülent Nuri, "Diyarbakır Merkez'deki Minareler", *Medeniyetler Mirası Diyarbakır Mimarisi*, ed. İrfan Yıldız, Diyarbakır: Diyarbakır Valiliği Kültür ve Sanat Yayınları, 2011, s. 561 – 600.
- KILIÇ, Orhan, *XVI. – XVII. Yüzyıllarda Van*, Van: Van Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Yay., 1997.

- KOCA, Salim, "Diyar-ı Rum'un Türkiye Haline Gelmesinde Türk Kültürü'nün Rolü", *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 23, (2008): 1 – 54.
- KÖPRÜLÜ, M. Fuad, "Azeri", *İslam Ansiklopedisi İA*, İstanbul: MEB Yay., 1944, c. II, s. 118 – 151.
- KUBAN, Doğan, *Anadolu Türk Mimarîsinin Kaynak ve Sorunları*, İstanbul: İTÜ Mimarlık Fakültesi Yay., 1965.
- KÜPELİ, Gülnihal, "Saray Nakkaşhanesi ve XV. Yüzyılda Osmanlı Tezhip Sanatını Şekillendiren Üsluplar", *Bakü Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İlmî Mecmuası* 11, (2009): 474 – 494.
- KÜRKCÜOĞLU A. Cihat, *Şanlıurfa'da Canlanan Tarih - Şanlıurfa Valiliği Restorasyon ve Çevre Düzenleme Çalışmaları*, Ankara: Şanlıurfa İli Kültür Eğitim Sanat ve Araştırma Vakfı Yay., 1995.
- KÜRKCÜOĞLU, A. Cihat, *Şanlıurfa İli Camileri*, Ankara: Şanlıurfa Belediyesi Yay., 2013.
- MACİT, Muhsin, "Karakoyunlular Döneminde Sanat Hayatı", *Bilig: Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* 20, (2002): 57 – 72.
- MAHİR, Banu, "II. Bayezid Dönemi Nakkaşhanesinin Osmanlı Tezhip Sanatına Katkıları", *Türkiyemiz* 60, (1990): 4 – 13.
- MAHİR, Banu, "Minyatür", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2005, c. XXX, s. 118 – 123, erişim tarihi 15.04.2016, <http://www.islamansiklopedisi.info/dia/ayrmetin.php?idno=300120>
- MARAŞLI, Savaş, "15. Yüzyıl Kitap Ciltlerindeki Süsleme Tasarımlarının Mimari Süslemelere Etkisi (Diyarbakır Safa Parlı Camii Işığında)", *Zeitschrift für die Welt der Türken* V/3, (2013): 75 – 94.
- MERİÇ, Rıfki Melül, *Türk Nakış San'atı Tarihi Araştırmaları I (Vesikalar)*, Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1953.
- MİNORSKY, Vladimir, "Karakoyunlu Cihanşah ve Şiirleri", çev. Mine Erol, *Selçuklu Araştırmaları Dergisi* 2 (1970): 153 – 180.
- MİNORSKY, Vladimir, "Tebriç", *İslam Ansiklopedisi (İA)*, İstanbul: MEB Yay., 1971, c. XII/1, s. 82 – 98.
- MÜFTÜOĞLU, Ferda, "Ahlat ve Erciş Kumbetlerinin Süsleme Çözümlenmeleri", Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2000.
- MÜLAYİM, Selçuk, "Plastik Sanatlarda Anlatım Biçimleri ve Üslup", *Arkeoloji – Sanat Tarihi Dergisi* 2, (1984): 97 – 114.
- MÜLAYİM, Selçuk, *Değişimin Tanıkları – Ortaçağ Türk Sanatında Süsleme ve İkonografi*, İstanbul: Kaknüs Yay., 1999.
- MÜLAYİM, Selçuk, *Değişimin Tanıkları – Türk Sanatında İkonografik Dönüşümler*, İstanbul: Kaknüs Yay., 2015.

- NİAYIŞ, Ümid, “Diyarbakır’da Damga Vuran Türkmenler Akkoyunlu Kültür ve Medeniyetine Bir Bakış”, *I. Oğuzlardan Osmanlıya Diyarbakır Sempozyumu*, 20 – 22 Mayıs 2004, Diyarbakır: Diyarbakır Valiliği Yay., 2004, s. 493 – 508.
- Oğuz Kağan Destanı*, haz. W. Bang – G. R. Rahmeti, İstanbul: Burhaneddin Basımevi, 1936.
- ORAL, Mehmet Zeki, “Anadolu’da Sanat Değeri Olan Ahşap Minberler, Kitabeleri ve Tarihçeleri”, *Vakıflar Dergisi* 5, (1962): 23 – 77.
- ORAL, Mustafa, *Ahlat Meydan Mezarlığında Asil bin Üveys İmzalı Mezar Taşları*, Van: Yüzüncüyıl Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2014.
- ÖDEKAN, Ayla, “Minber”, *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi*, İstanbul: YEM Kitabevi, 1997, c. II, s. 1259 – 1260.
- ÖLÇER, Nazan, *Türk ve İslâm Eserleri Müzesi*, İstanbul: Akbank, 2002.
- ÖNEY, Gönül, *Beylikler Devri Sanatı XIV – XV. Yüzyıl (1300 – 1453)*, Ankara: TTK Yay., 1989.
- ÖNGE, Yılmaz, “Emir Bayındır Kümbeti ve Mescidi”, *Önasya V/59*, (1970): 6 – 7.
- ÖZBEY, Sultan, *Van Gölü Havzası’nda Ortaçağ ve Osmanlı Mihrapları*, Van: Yüzüncüyıl Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- ÖZGÜDENLİ, Osman G., “Evlîya Çelebi ve Tebriz”, *Evlîya Çelebi Atlası*, ed. Coşkun Yılmaz, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Medeniyet Araştırmaları Merkezi, 2012, s. 135 - 145.
- ÖZKAN, Haldun, “Ahlat Kümbetleri ile Erzurum Kümbetleri’nin Bir Mukayesesi”, *I. Van Gölü Havzası Sempozyumu 08-10 Eylül 2004 Van*, Ed. Oktay. Belli, Van Valiliği Güzel Sanatlar Matbaası, İstanbul 2006, s. 149 – 158.
- ÖZKEÇECİ, İlhan ve Şule Bilge, *Türk Sanatında Tezhip*, İstanbul: Özkeçeci Yay., 2007.
- ÖZKURT, Kemal, “Van Ulu Camii’nde Büyük Selçuklu Süsleme Repertuarından İzler”, *V. Uluslararası Van Gölü Havzası Sempozyumu*, ed. Oktay Belli, Van Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yay., İstanbul 2010, s. 282 – 287.
- ÖZKURT, Kemal, *Tebriz’deki Mimari Eserler*, Yayın yeri yok, Yasin Yay., 2014.
- PARLA, Canan, “Osmanlı Öncesinde Diyarbakır: Kente Hakim Olanlar ve Bıraktıkları Fiziksel İzler”, *I. Oğuzlardan Osmanlı’ya Diyarbakır Sempozyumu 20 – 22 Mayıs Diyarbakır*, Diyarbakır: Diyarbakır Valiliği Yay., 2004, s. 247 – 283.
- PAŞALIOĞLU, Banu, “Karakoyunlu Dönemi İmar Faaliyetleri”, Doktora Tezi, İÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004.
- PAYDAŞ, Kazım, “Akkoyunlu Devlet Teşkilatı”, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.
- REZAI, Davud, “Tebriz’in Gök (Mavi) Mescidi Karakoyunlu Türkmenlerinin Kültürel Mirası”, *I. Uluslararası Oğuzlardan Osmanlıya Diyarbakır Sempozyumu I. Oğuzlardan Osmanlı’ya Diyarbakır Sempozyumu 20 – 22 Mayıs Diyarbakır*, (Diyarbakır: Diyarbakır Valiliği Yay., 2004), s. 347 – 363.
- ROBINSON, Basil W., “Origin and Date of Three Famous ‘Shah – Nameh’ Illustrations”, *Ars Orientalis I*, (1954): 105 – 112.
- ROBINSON B.W., *Fifteenth – Century Persian Painting, Problems and Issues*, New York and London: New York University Press, 1991.
- ROBINSON, B.W., “The Turkman School to 1503”, *The Arts of the Book in Central Asia 14th – 16th Centuries*, ed. B. Gray, London: Serinda Publications, 1979, s. 215 – 247.
- ROBINSON, B.W., *A Descriptive Catalogue of the Persian Painting in the Bodleian Library*, Oxford: Clarendon Press, 1958.
- SAKAOĞLU, Necdet, “Uzun Hasan, Sultan Yakup ve Şah İsmail Dönemlerinin Aydınlar Zümresi”, *Türkmen Akkoyunlu İmparatorluğu Siyasal, Sosyal ve Kültürel Tarihine İlişkin Makaleler Antolojisi*, Ankara: Grafiker Yay., 2003, s. 331 – 344.
- SARRE, Friedrich, *Denkmaeler Persischer Baukunst – Geschichtliche Untersuchung und Aufnahme Muhammedanischer Backschiebenbauten in Vorderasien un Persien (Textband)*, (Berlin: Wasmuth Verlag, 1910), erişim tarihi 15.06.2016, <http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglitData/tmp/pdf/sarre1910text.pdf>.
- SÖNMEZ, Zeki, *Anadolu Türk – İslam Mimarîsinde Sanatçılar*, Ankara: TTK Yay., 1995.
- SÖZEN, Metin, “Anadolu’da Akkoyunlu Mimarîsini”, *Türkmen Akkoyunlu İmparatorluğu Siyasal, Sosyal ve Kültürel Tarihine İlişkin Makaleler Antolojisi*, Ankara: Garfiker Yay., 2003, s. 345 – 360.
- SÖZEN, Metin, *Anadolu Medreseleri*, İstanbul: İTÜ Mimarlık Fakültesi Yay., 1970, c. I – II.
- SÖZEN, Metin, *Anadolu’da Akkoyunlu Mimarîsini*, İstanbul: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, 1981.
- SÖZEN, Metin, *Diyarbakır’da Türk Mimarîsini*, İstanbul: Diyarbakır’ı Tanıtma ve Turizm Derneği, 1971.
- SÜMER, Faruk, “Akkoyunlular”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1989, c. II, s. 270 – 274.
- SÜMER, Faruk, “Doğu Anadolu’da Moğol ve Türkmen Devirlerine Ait Bazı Tarihi Yapılar Hakkında Düşünceler”, *Belleten LIV/210*, (1990): 631 – 639.
- SÜMER, Faruk, “Karakoyunlular”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2001, c. XXIV, s. 434 – 438.
- SÜMER, Faruk, *Karakoyunlular (Başlangıçtan Cihan Şah’a Kadar)*, Ankara: TTK Yay., 1967.

- SÜMER, Faruk, *Safevi Devleti'nin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü*, Ankara: TTK Yay., 1999.
- ŞAHİN, Seraceddin, *Türk ve İslâm Eserleri Müzesi: Emevilerden Osmanlılara 13 Asırlık İhtişam*, İstanbul: Kaynak Yayınları, 2009.
- TABAK, Nermin, *Ahlat'ta Türk Mimarisi*, İstanbul: Doğan Kardeş Matbaacılık, 1972.
- TANINDI, Zeren, “Başlangıçtan Osmanlıya Tezhip Sanatı”, *Hat ve Tezhip Sanatı*, ed. Ali Rıza Özcan, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay., 2009, s. 243 – 275.
- TAVERNIER, Jean Baptiste, *Tavernier Seyahatnamesi*, çev. Teoman Tunçdoğan, İstanbul: Kitap Yayınevi, 2006.
- TOP, Mehmet ve Erkan Koç, “Diyarbakır’ın Osmanlı Dönemi Öncesi Cami ve Mescitleri”, *Medeniyetler Mirası Diyarbakır Mimarisi*, ed. İrfan Yıldız, Diyarbakır: Diyarbakır Valiliği Kültür ve Sanat Yayınları, 2011, s. 227 – 256.
- TOP, Mehmet, “Diyarbakır’daki Akkoyunlu Dönemi Mihrapları”, *I. Uluslararası Oğuzlardan Osmanlıya Diyarbakır Sempozyumu I. Oğuzlardan Osmanlı’ya Diyarbakır Sempozyumu 20 – 22 Mayıs Diyarbakır*, (Diyarbakır: Diyarbakır Valiliği Yay., 2004), s. 325 – 345.
- TOP, Mehmet, “Erciş Zortul Kümbeti”, *Dünyaya’da Van 16*, (1999): 23 – 26.
- TOP, Mehmet, “Selçuklularda Kümbet Geleneği ve Ahlat Kümbetleri”, *II. Uluslararası Ahlat – Avrasya Bilim, Kültür ve Sanat Sempozyumu*, Bitlis: Bitlis Eren Üniversitesi Yay., 2014, s. 202 – 217.
- TUNCER, Orhan Cezmi, “Diyarbakır Camileri”, *Diyarbakır: Müze Şehir*, İstanbul: Yapı Kredi Yay., 1999.
- TUNCER, Orhan Cezmi, *Anadolu Kümbetleri II - Beylikler ve Osmanlı Dönemi*, Ankara: Anadolu Matbaası, 1991.
- TUNCER, Orhan Cezmi, *Anadolu Kümbetleri*, Ankara: Anadolu Matbaası, 1991.
- TUNCER, Orhan Cezmi, *Diyarbakır Camileri*, Ankara: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yay., 1996.
- TURAN, Osman, *Doğu Anadolu Türk Devletleri Tarihi*, İstanbul: Boğaziçi Yay., 1993.
- ULUÇ, Lale, *Türkmen Valiler, Şirazlı Ustalar, Osmanlı Okurlar: VI. Yüzyıl Şiraz El Yazmaları*, İstanbul: İş Bankası Kültür Yay., 2006, s. 61.
- ULUÇAM, Abdüsselam, “Eski Van’da Selçuklu İzleri”, *IV. Milli Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Semineri 25 – 26 Nisan 1994*, Konya: Selçuk Üniversitesi Yay., 1995, s. 53 – 67.
- ULUÇAM, Abdüsselam, *Eski Erciş Çelebibağ Mezarlığı ve Mezar Taşları*, Ankara: TTK Yay., 2000.
- ULUÇAM, Abdüsselam, *Ortaçağ Sonrası Van Gölü Çevresi Mimarlığı I Van*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay., 2000.

- ULUÇAM, Abdüsselam, *Ortaçağ ve Sonrasında Van Gölü Çevresi Mimarlığı II Bitlis*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay., 2002.
- Urfa Kültür Envanteri – Merkez İlçe – Camiler, s. 5, erişim tarihi 25.04.2016, <http://www.urfakultur.gov.tr/Eklenti/21672,envanter-merkez.pdf?0>;
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, “Osmanlı Sarayında Ehl-i Hıref (Sanatkarlar) Defterleri”, *Türk Tarih Belgeleri Dergisi* XI/15, (1981 – 1986): 24 – 65.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu - Karakoyunlu Devletleri*, Ankara: TTK Yay., 1984.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, Ankara: TTK Yay., 1988.
- ÜNAL, Hüseyin Rahmi, “Az Tanınan ve Bilinmeyen Doğu Anadolu Kümbetleri Hakkında Notlar”, *Vakıflar Dergisi* 11, (1976): 121 – 163.
- YAŞA, Recep, *Bitlis’te Türk İskânı (XII. – XIII. Yüzyıl)*, Ankara: Ahlat Kültür Vakfı Yay., 1992.
- YETKİN, Suut Kemal, “Beylikler Devri Sanatından Klasik Türk Sanatına”, *V. Türk Tarih Kongresi 12 – 17 Nisan 1956*, Ankara: TTK Yayınları, 1960, s.257 – 267.
- YILDIRIM, Savaş, *Diyarbakır Yapılarında Çini Süsleme*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001.
- YILDIZ, İrfan, “Diyarbakır Türbeleri”, *Medeniyetler Mirası Diyarbakır Mimarisi*, ed. İrfan Yıldız, Diyarbakır: Diyarbakır Valiliği Kültür ve Sanat Yayınları, 2011, s. 319 – 370.
- YINANÇ, M. Halil, “Cihan-Şah”, *İslam Ansiklopedisi (İA)*, İstanbul: MEB Yay., 1987, c. III, s. 173 – 189.
- YINANÇ, Mükrimin Halil, “Akkoyunlular”, *İslam Ansiklopedisi (İA)*, İstanbul: MEB Yay., 1950, c. I, s. 251 – 270.
- YURTTAŞ, Hüseyin, “Hasankeyf Zeynel Bey Türbesi”, s. 121 – 151; erişim tarihi 22.02.2016, <http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunigsed/article/viewFile/1025002318/1025002325>.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

Dizin

A

Ahlat 17, 26, 29, 47, 48, 64, 66, 68,
106, 107, 108, 118, 119, 120, 121,
122, 123, 124, 131, 133, 157, 196,
197, 198, 199, 206, 207, 208, 209,
210, 221, 222, 223, 227, 228
Ahmedü'l-Âmidî 72
Akkoyunlu 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18,
19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 30, 33,
35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45,
46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 57, 58,
59, 60, 61, 62, 66, 67, 68, 69, 71, 73,
74, 78, 81, 82, 83, 85, 86, 88, 89, 91,
93, 95, 96, 101, 102, 105, 106, 110,
131, 133, 134, 136, 137, 140, 141,
142, 143, 144, 145, 146, 147, 148,
149, 150, 152, 153, 154, 219
Anonim Kümbet 118, 119, 125, 131,
206, 227

B

Bağdad 49, 51, 148
Beylikler Dönemi 13, 14, 39, 56, 145,
146
Bulut 140, 141

C

Câmiü's-Sâfi 71
Celayirli 29, 31, 37, 38, 49, 51, 142,
148
Cenazelik 105, 120, 207, 214
Cihan Şah 16, 23, 25, 30, 31, 37, 38,
42, 44, 48, 53, 57, 62, 109, 110, 129,
130, 142

D

Diyarbakır 13, 17, 18, 22, 23, 24, 25,
26, 40, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 76,
77, 81, 82, 85, 86, 88, 89, 95, 110,
131, 132, 133, 139, 143, 144, 156,
158, 159, 160, 161, 162, 163, 164,
165, 166, 167, 168, 169, 170, 171,
172, 173, 174, 175, 176, 177, 178,
179, 220, 225

E

Emir Bayındır Kümbeti 47, 68, 106,
107, 108, 109, 142, 157, 196, 197,
198, 199, 227

Erciş 28, 61, 62, 125, 126, 127, 128,
129, 140, 155, 211, 212, 213, 214,
215, 216, 217, 223, 224, 229, 230
Erzen Hatun Kümbeti 48, 121, 122,
123, 124, 131, 209, 210, 221, 222,
223, 228

F

Ferahşad Bey 66

G

Gök Mescid 40, 48, 62, 109, 110, 111,
113, 114, 115, 116, 117, 132, 133,
135, 136, 141, 143, 144, 199, 200,
201, 202, 203, 204, 205

H

Halime Hatun Kümbeti 122
Hasankeyf 18, 25, 26, 47, 66, 68, 101,
102, 133, 134, 142, 157, 194, 195,
196, 227
Hasan Padişah Camii 92, 133, 221, 226
Hatâyî Üslûbu 138, 139
Hayvan Üslûbu 139
Herat 34, 38, 39, 45, 49, 51, 52, 54,
140, 142, 147, 148, 150

İ

İlhanlı 31, 38, 49, 57, 65, 66, 142, 144

K

Kadem Paşa Hatun Kümbeti 129, 130,
215, 216, 217, 224, 230
Karakoyunlu 11, 13, 14, 15, 16, 17,
18, 19, 21, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31,
33, 35, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 46,
48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 57, 58, 59,
60, 61, 62, 64, 65, 109, 110, 118, 119,
122, 124, 125, 126, 129, 130, 131,
133, 134, 135, 136, 137, 140, 141,
142, 143, 144, 145, 146, 148, 149,
150, 151, 154, 219

Kasımiye Medresesi 95, 98, 184, 185,
186, 187, 188, 189, 190, 191, 192,
193, 226
Kasım Padişah Camii 88, 89, 91, 178,
179, 225
Keşiş Kümbet 119, 120, 126, 131, 207,
208, 228
Kutluk Bey 24, 25, 47, 66

L

Lala Bey Camii 85, 86

M

Mardin 13, 17, 18, 25, 29, 66, 67, 68,
95, 96, 97, 98, 131, 132, 133, 142,
184, 185, 186, 187, 188, 189, 190,
191, 192, 193, 226
Mescid-i Kebûd 48, 110
Mihrap 78, 79, 81, 84, 87, 88, 91, 140,
164, 176, 177, 179, 183, 189, 191, 199
Minare 40, 69, 81, 88, 89, 91, 93, 143,
162, 163, 164, 170, 175, 178, 182,
201, 220, 225
Minber 79, 80, 165, 166, 167, 183, 220
Minyatür Resim 49
Muzafferiye 42, 110

O

Osmanlı 13, 15, 16, 18, 20, 22, 23, 27,
29, 36, 39, 40, 42, 43, 55, 56, 58, 59,
60, 64, 67, 68, 69, 72, 82, 93, 102,
107, 110, 111, 115, 132, 134, 136,
137, 138, 139, 140, 141, 142, 143,
144, 145, 146

P

Pir Budak 30, 37, 38, 41, 44, 45, 53,
54, 57

R

Remzî 140
Rûmî Üslûbu 137

S-Ş

Safâ Camii 67, 71, 72, 73, 75, 77, 133,
134, 139, 141, 156, 158, 159, 160,
161, 162, 163, 164, 165, 166, 167,
168, 169, 220, 225
Safevî 16, 26, 27, 39, 45, 51, 52, 55,
57, 60, 111, 148, 149, 150, 153
Selçuklu 13, 14, 28, 31, 37, 48, 49, 64,
65, 66, 106, 128, 139, 142, 143, 144,
145, 149, 150
Sultan Halil 36, 41, 42, 45, 54, 101
Sultan Yakub 36, 42, 45, 54, 62, 68,
110
Şah İsmail 27, 34, 36, 40, 42, 55, 71,
150
Şeyh Abdülcelil Lâri 72, 159
Şeyh Cüneyd 71
Şeyh Haydar 27
Şiraz 34, 37, 38, 39, 41, 42, 49, 50, 51,
52, 53, 54, 55, 57, 134, 140, 142, 148,
149, 150, 152, 153, 154
Şirin Hatun 118

T

Tebriz 15, 17, 26, 27, 30, 31, 34, 35,
36, 37, 38, 39, 40, 42, 45, 48, 49, 51,
52, 54, 57, 60, 62, 105, 109, 110, 111,

113, 131, 132, 133, 134, 135, 136,
140, 142, 143, 144, 148, 150, 153,
199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 227
Tezhip 56, 57, 58, 59, 60, 139
Timurlu 16, 30, 35, 37, 38, 39, 41, 42,
49, 51, 52, 53, 54, 57, 142, 143, 144,
146, 148, 149
Türkmen Üslûbu 38, 50, 51, 52, 53, 54,
57, 59, 147, 148, 149, 150

U

Uzun Hasan 16, 23, 25, 26, 30, 31, 35,
36, 40, 42, 47, 54, 57, 67, 68, 71, 92,
101, 105, 110, 142

V

Van Ulu Camii 62, 63, 64, 65, 155

Y

Yakub Bey 26, 27, 36, 42, 45

Z

Zeynel Bey Kümbeti 47, 68, 101, 102,
103, 105, 109, 132, 133, 134, 136,
142, 157, 194, 195, 196, 227
Zortul Kümbet 125, 128, 211, 212, 213,
214, 229

AKKOYUNLU VE
KARAKOYUNLU
TÜRKMEN
DEVLETLERİ
MİMARÎSİNDE
SANAT ÜSLÛBU

BELKIS DOĞAN

Akkoyunlu ve Karakoyunlu Devletleri XIV. ve XV. yüzyıllarda Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve günümüz İran topraklarında hüküm sürmüş iki Türkmen devletidir. Söz konusu devletler, sınırların çok geçişken olduğu bu dönemde kitap sanatları alanında Bağdat, Şiraz ve Tebriz atölyelerinde üstün nitelikli eserler ortaya koymuşlardır. Kitap sanatlarında özgün bir üslûp geliştirdikleri öne sürülen Akkoyunlu ve Karakoyunlu devletleri mimarîde yeteri kadar inceleme konusu olmamıştır. Bu kitapta mezkur devletlerin günümüze orijinal haliyle ulaşan bezemeli yapıları ele alınarak mimarî tezyinattaki üslûp gelişimi incelenmiştir. Bu esnada mimarî tezyinatta uygulanan teknikler açıklanarak, süslemede yer alan motif ve kompozisyonlar değerlendirilmiştir. Konunun görsel olarak desteklenmesi için fotoğraf ve çizimlere yer verilmiştir. Böylece *Akkoyunlu ve Karakoyunlu Türkmen Devletleri Mimarîsinde Sanat Üslûbu* başlıklı eserde Anadolu ile İran arasında siyasî ve kültürel etkileşimin yoğun olduğu bir döneme katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-625-6432-13-0

9 786256 432130